

Examensmål för barn- och fritidsprogrammet

Barn- och fritidsprogrammet är ett yrkesprogram. Efter examen från programmet ska eleverna ha de kunskaper som behövs för att arbeta med barn, ungdomar eller vuxna inom pedagogiska och sociala yrkesområden eller i fritids- och friskvårdssektorn.

Utbildningen ska utveckla elevernas kunskaper om pedagogik och färdigheter i att utföra arbetsuppgifter som förekommer inom de verksamheter som programmet utbildar för.

Utbildningen ska leda till att eleverna, utifrån vald inriktning, kan möta, assistera och stödja barn, ungdomar eller vuxna i deras utveckling. För att kunna stödja andras utveckling är det väsentligt att utbildningen stimulerar elevernas nyfikenhet och lust att utvecklas.

Kunskaper om människors hälsa och levnadsvanor samt om olika former av hälsofrämjande arbete är centralt inom programmet. Arbetsmiljö- och arbetsorganisationsfrågor ska ingå i utbildningen för att förebygga arbetsskador och för att främja god hälsa. Med detta som grund och med stöd av aktuell forskning ska eleverna utveckla kunskaper om hur verksamheter inom barn och fritidsområdet kan främja hållbar utveckling.

Kännetecknande för de verksamheter som programmet utbildar för är samverkan, samarbete och kommunikation. För att arbeta med människor krävs bland annat förmåga att lyhört, kreativt och med gott omdöme skapa optimala förutsättningar för alla människors delaktighet och lärande. Utbildningen ska därför ge eleverna möjlighet att särskilt utveckla dessa förmågor samt färdigheter i att stödja barn, ungdomar och vuxna i en säker medieanvändning. Vidare ska utbildningen ge eleverna möjlighet att utveckla förmåga att kommunicera muntligt och skriftligt inom aktuella verksamhetsområden.

Verksamheternas betoning på arbete med människor gör att ett etiskt förhållningssätt ska vara centralt i utbildningen. Även kunskaper om jämställdhet och internationella överenskommelser om mänskliga rättigheter ska ingå i utbildningen. Utifrån dessa överenskommelser, principer och förhållningssätt ska utbildningen bidra till elevernas medvetenhet om alla människors rätt till delaktighet och inflytande oavsett kön, ålder eller bakgrund. Genom utbildningens betoning på möten mellan människor ska eleverna dessutom ges möjlighet att reflektera över och diskutera sociala och kulturella frågor. Därigenom ska utbildningen utveckla elevernas förmåga att bemöta alla människor på ett yrkesmässigt sätt och att kommunicera med respekt för individens integritet. Med utgångspunkt i grundläggande demokratiska värderingar ska utbildningen främja elevernas utveckling till ansvarskännande människor som deltar aktivt i arbets- och samhällslivet.

Flera av de verksamheter som programmet utbildar för innebär arbete med människors hälsa. Därför ska utbildningen leda till att eleverna utvecklar ett hälsofrämjande förhållningssätt och förståelse av friskvårdens betydelse. Vidare ska utbildningen ge eleverna kunskaper om hur de i sin yrkesroll kan vara en del i att skapa trygghet och säkerhet för barn, ungdomar och vuxna i samhället. Utifrån kunskaper om människors lärande och levnadsmiljöer ska eleverna också kunna reflektera över människors olika levnadsvillkor och möjligheter att utvecklas. Utbildningen ska ge kunskaper om pedagogikens samt fritids- och friskvårdssektorns historiska utveckling. På så vis ska den bidra till elevernas förståelse av bakomliggande faktorer till de förändringar och

den utveckling som har skett inom utbildningens yrkesområden. Utbildningen ska ge eleverna möjlighet att utveckla ett vetenskapligt, ansvarsfullt och kritiskt förhållningssätt. Utbildningen ska inriktas mot problemlösning och utveckla elevernas handlingsberedskap. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla initiativförmåga och kreativitet för att kunna arbeta på ett utvecklingsinriktat och kvalitetsmedvetet sätt. Kreativitet och skapande bidrar till barns lärande och utveckling, därför ska utbildningen också ge eleverna kunskaper om hur detta kan användas som ett pedagogiskt redskap.

Elevernas medverkan vid val av arbetsformer och innehåll i studierna har därför en särskild pedagogisk innebörd. Eleverna ska genomföra uppgifter och lösa praktiska problem såväl självständigt som i samarbete med andra. De ska också utveckla kunskaper i att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera arbetet såväl på verksamhets- som på individnivå, såväl med som utan digitala verktyg. Utbildningen kan även förbereda för eget företagande inom området.

Arbetsplatsförlagt lärande ska ingå i utbildningen. Det arbetsplatsförlagda lärandet ska bidra till att eleverna utvecklar yrkeskunskaper och en yrkesidentitet samt reflekterar över yrkeskulturen och blir en del av yrkesgemenskapen på en arbetsplats. Det arbetsplatsförlagda lärandet kan också ge inblick i företagandets villkor.

Examensmålet gäller för både skolförlagd utbildning och lärlingsutbildning.

Inriktningar

Barn- och fritidsprogrammet har två inriktningar.

Inriktningen *fritid och hälsa* ska ge kunskaper om människors fritid och om olika fritids- och friskvårdsverksamheter samt om människors hälsa och hälsofrämjande arbete. Inriktningen kan leda till arbete inom fritids- och friskvårdssektorerna.

Inriktningen *pedagogiskt och socialt arbete* ska ge kunskaper om barns och ungas utveckling, lärande, behov och rättigheter samt om olika pedagogiska verksamheter. Inriktningen kan till exempel leda till arbete som barnskötare i förskolan, elevassistent i skolan, arbete inom funktionshinderområdet eller arbete inom bevakningsområdet.

Båda inriktningarna kan leda till fortsatta studier, till exempel på yrkeshögskola eller högskola. Inom programmet kan eleverna ges möjlighet att läsa ämnen som förbereder för vidare studier främst inom pedagogiska och sociala yrkesområden eller fritids- och friskvårdssektorn.

Mål för gymnasiearbetet

Gymnasiearbetet ska visa att eleven är förberedd för det yrkesområde som gäller för den valda yrkesutgången. I gymnasiearbetet ska eleven visa sin förmåga att utföra vanligt förekommande arbetsuppgifter inom givna tidsramar. Det ska utföras på ett sådant sätt att eleven självständigt planerar, genomför och utvärderar sin uppgift. Gymnasiearbetet kan utformas så att det ger eleven möjlighet att pröva sitt yrkeskunnande i företagsliknande arbetsformer.